

Iwona Raszeja-Ossowska

KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH. FORMALNO-PRAWNE ASPEKTY
WSPÓŁPRACY

Warszawa 2021

Spis treści

Od autorki	2
Formalno - prawne aspekty współpracy.....	4
Potencjalni partnerzy. Korzyści współpracy.....	5
Urząd gminy, lokalny samorząd, instytucje samorządowe	5
Organizacje społeczne.....	6
Biznes (podmioty gospodarcze)	7
Formy współpracy.....	8
Organizacyjne formy współpracy.....	10
Związek kół gospodyń wiejskich	10
Związek stowarzyszeń	11
Komitet.....	13
Klaster	14
Źródła	17

Od autorki

Niniejsze opracowanie to kompendium o wybranych formach współpracy kół gospodyń wiejskich z innymi podmiotami. Poradnik dedykowany jest tym kołom, które działają w oparciu o ustawę o kołach gospodyń wiejskich.

W coraz liczniejszych opracowaniach dedykowanych kołom gospodyń wiejskich można znaleźć ogólne informacje w stylu "warto współpracować", albo "współpraca jest szansą na zdobycie środków". Wydaje się, że warto napisać więcej.

Wielokrotnie spotykałam się z sytuacjami, kiedy koła gospodyń wiejskich były "ważnym partnerem", ale jedynie w trakcie kampanii wyborczej czy dożynek. Często w takich sytuacjach organizacje są wykorzystywane, a o rzeczywistym partnerstwie i współpracy nie ma mowy.

Jestem przekonana, że koła powinny budować swoją pozycję w społeczności lokalnej w oparciu o partnerstwo, współpracę, współdziałanie. Relacja z innymi organizacjami społecznymi, władzami samorządowymi czy lokalnym biznesem powinna być jednak dwustronna i służyć osiągnięciu wymiernych korzyści każdej ze stron współpracy.

Koła gospodyń wiejskich podejmując współpracę z innymi podmiotami mogą zyskać partnerów biznesowych, samorządowych, pozarządowych w realizacji celów społecznych, co pozwala jeszcze efektywniej i skuteczniej realizować zadania. Efektem współpracy może być także zwiększenie konkurencyjności rynkowej koła dzięki wymianie doświadczeń, czy możliwości podejmowania wspólnych działań z innymi podmiotami.

Decydując się na współpracę warto jednak pamiętać, że istotą działalności kół gospodyń wiejskich jest ich niezależność, samorządność, spontaniczność i koncentracja na problemach środowiska wiejskiego. Dlatego cel podejmowanej współpracy, bez względu na formę instytucjonalną, powinien być jasny i czytelny, zbieżny z celami koła. W innym wypadku uczestnictwo w potencjalnym partnerstwie, nawiązanie współpracy należy traktować z ostrożnością i sceptycyzmem.

Tekst ma charakter wyłącznie informacyjny. Materiały w nim zamieszczone nie stanowią oficjalnej wykładni przepisów, ani nie są opinią prawną.

Iwona Raszeja-Ossowska

Formalno - prawne aspekty współpracy

Koło gospodyń wiejskich (KGW) jest dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi¹.

Rolą KGW jest rozwijanie przedsiębiorczości kobiet na obszarach wiejskich oraz ich kształcenie, ale i prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowej. Ważnym elementem działalności KGW jest również działalność na rzecz poprawy warunków życia oraz pracy kobiet na wsi. Ponadto rola KGW wiąże się z promowaniem kultury i sztuki ludowej, **a także upowszechnianiem oraz rozwijaniem form współdziałania** i gospodarowania wraz z racjonalnymi metodami prowadzenia gospodarstw domowych².

KGW nie tylko mogą, ale powinny współdziałać z innymi podmiotami. Wynika to wprost z przypisanych im zadań.

Podstawowe akty prawa regulujące współpracę kół gospodyń wiejskich z innymi podmiotami:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (opracowano na podstawie: Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946.);
- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 165);
- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

¹ Art. 2. Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 165).

² Tamże.

Potencjalni partnerzy. Korzyści współpracy

Skuteczna realizacja celów, dla których powołane zostały i funkcjonują KGW, wymaga nawiązywania trwałej lub tymczasowej współpracy zarówno z organizacjami publicznymi (samorządowymi, państwowymi) oraz gospodarczymi, jak i z organizacjami pozarządowymi (społecznymi), a także obywatelami i przedstawicielami lokalnych społeczności. Współpraca pozwala na realizację działań o skali i zasięgu znacznie przekraczającym możliwości pojedynczych organizacji, wynikające z posiadanych przez nie zasobów³.

Na efektywnej współpracy różnych podmiotów korzysta cała społeczność lokalna, zwłaszcza, że zarówno mieszkańcy, inne organizacje, samorządy, oraz biznes, nie są w stanie w pojedynkę rozwiązać problemów społecznych⁴.

Urzędnicy czy przedsiębiorcy mogą nie mieć odpowiedniej wiedzy, umiejętności, uprawnień. Tutaj znajduje się pole działania dla organizacji społecznych, w tym kół gospodyń wiejskich, by poprzez zawiązanie sieci współpracy aktywizować pozostałych partnerów dialogu i wpływać na rozwój kapitału społecznego⁵.

Na efektywnej współpracy korzystają same koła gospodyń wiejskich. Dzięki współpracy mogą zdobywać nowe doświadczenia, uczyć się, mieć wpływ na politykę lokalną. Stawać się silnym i wiarygodnym partnerem.

Urząd gminy, lokalny samorząd, instytucje samorządowe

Dla władz samorządowych KGW stanowią ważne wsparcie – od uświetnienia lokalnej imprezy po jej organizację lub reprezentowanie gminy na forum ponadlokalnym⁶.

Im mocniejsza pozycja KGW w lokalnej społeczności, tym większa szansa, że samorząd je zauważy i zacnie wychodzić z propozycjami współpracy. I na odwrót – organizacja udanej imprezy/ przedsięwzięcia

³https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/156988/basaj_kozuch_wspoldzialanie_organizacji_pozarządowych_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y, dostęp: 07.06.2021 r.

⁴ <http://meakultura.pl/artykul/wspolpraca-organizacji-pozarządowych-z-otoczeniem-1909>, dostęp: 07.06.2021 r.

⁵ Tamże.

⁶ https://nck.pl/upload/attachments/318480/KGW_nie_tylko_od_kuchni_raport.pdf, s. 23, dostęp: 07.06.2021 r.

wzmocnia pozycję KGW i sprawia, że łatwiej mu później walczyć o własne interesy (np. o stałą siedzibę czy miejsce do działania)⁷.

KGW, podobnie jak inne organizacje społeczne są też „wehikułem” do pozyskiwania dotacji z zewnątrz. Władze samorządowe często zdają sobie z tego sprawę i pomagają w inicjowaniu działalności projektowej⁸.

Relacje z urzędem gminy i z lokalnym samorządem są dla większości KGW bardzo ważne. Bez dobrych relacji z samorządem trudno o wartościowy dla wielu KGW udział w lokalnych wydarzeniach (np. to samorząd jest w stanie zapewnić transport na miejsce imprezy) czy o miejsce do prowadzenia działalności i spotykania się (rzadko które KGW ma do dyspozycji własny lokal)⁹.

Mocna pozycja KGW w samorządzie to nie tylko kwestia relacji z samym urzędem, ale także z innymi instytucjami publicznymi/ samorządowymi tj. szkołami, domami kultury, bibliotekami¹⁰.

Co istotne, te instytucje również zabiegają o dobrą współpracę i najczęściej bardzo pozytywnie ją oceniają. Obecność KGW na jakiejś imprezie wnosi energię i wzbogaca ją (nie tylko o element „tradycji”)¹¹.

Organizacje społeczne

Współpraca KGW z innymi organizacjami społecznymi, w tym z innymi KGW pozwala na poznanie metod i sposobów funkcjonowania innych organizacji. W konsekwencji taka współpraca prowadzić może do większej profesjonalizacji działań, a także realizacji projektów wykraczających poza zasoby, w których posiadaniu jest dane koło¹².

Do korzyści współdziałania KGW z innymi organizacjami społecznymi zaliczyć można także: pozyskanie informacji i wiedzy niezbędnych dla realizacji celów organizacyjnych, zwiększenie uznania w społeczności lokalnej, skuteczniejsze uczestnictwo w tworzeniu i realizacji polityk publicznych, zwiększenie zauważalności podejmowanych działań przez dane KGW, jak i sektor organizacji pozarządowych (społecznych)¹³.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ https://nck.pl/upload/attachments/318480/KGW_nie_tylko_od_kuchni_raport.pdf, s. 22, dostęp: 07.06.2021 r.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² <https://isp.uj.edu.pl/documents/2103800/7252370/Zarz%C4%85dzanie+organizacjami+pozarz%C4%85dowymi/6b3a837e-fa19-49a5-840e-bc7e8d23b317>, dostęp: 07.06.2021 r.

¹³ https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/156988/basaj_kozuch_wspoldzialanie_organizacji_pozarzedowych_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y, dostęp: 07.06.2021 r.

Biznes (podmioty gospodarcze)

Sektor biznesu i sektor pozarządowy skupiają się na wypracowaniu pewnej wartości: społecznej w przypadku organizacji pozarządowych i finansowej w przypadku podmiotów prywatnych. Relacje między przedsiębiorstwami i organizacjami społecznymi mogą zatem przyczyniać się do promowania, upowszechniania czy finansowania pewnych idei, które w konsekwencji prowadzą do zwiększenia sukcesu rynkowego lub wizerunkowego organizacji biznesowej (przedsiębiorstwa)¹⁴.

Współpraca przedsiębiorstwa z KGW może wpłynąć korzystnie na osiągnięcia w biznesie: sprzedaż usług i produktów, kreowanie marki, rozpoznawalność i reputację przedsiębiorstwa, rozwój pracowników i umiejętności zespołowych, budowanie społecznej wartości marki oraz lepszej relacji ze społecznościami lokalnymi¹⁵.

Niezależnie od realizowanej formy współpracy, do niewątpliwych korzyści działań podejmowanych wspólnie przez organizacje społeczne, w tym KGW, z organizacjami biznesowymi (np. z lokalnym biznesem, z korporacjami) zaliczyć należy pozyskanie stałego źródła dochodu, a tym samym ograniczenie zależności od dotacji przyznawanych przez organizacje publiczne, dostęp do wiedzy merytorycznej oraz korzystanie z doświadczeń i narzędzi organizacji biznesowych, upowszechnianie postaw proaktywnych zarówno wśród beneficjentów, jak i członków środowiska lokalnego, wypracowanie i wdrożenie norm i zasad pracy wykorzystywanych na co dzień w biznesie, wzmocnienie pozycji na rynku poprzez zwiększenie profesjonalizmu funkcjonowania organizacji¹⁶.

Wspomnieć należy jednak, że współpraca organizacji pochodzących z dwóch różnych sektorów - biznes i trzeci sektor - może wiązać się z podejmowaniem pewnego rodzaju ryzyka. Ponieważ organizacje te cechuje raczej rozbieżność celów (nastawienie na zysk a działalność non - profit), dla obu grup występować mogą ryzyka dotyczące: doboru nieodpowiedniego partnera do współpracy, odpowiedzialności prawnej w przypadku niepomyślnych skutków podjętych działań, utraty wiarygodności wśród społeczności lokalnych, utraty niezależności organizacji pozarządowej – zrezygnowanie z realizacji misji na rzecz wymagań stawianych przez partnera biznesowego, wycieku informacji - np. objętych tajemnicą handlową, negatywnej reakcji mediów bądź kompletnego braku ich zainteresowania¹⁷.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

Formy współpracy

Koła Gospodyń Wiejskich mogą współpracować z innymi organizacjami m.in. w ramach struktur formalnych i nieformalnych, w partnerstwach i kooperatywach, w sieciach, koalicjach i federacjach.

Grupa formalna i grupa nieformalna

Struktura nieformalna (grupa nieformalna) - związek, który na ogół powstaje w sposób spontaniczny. Nie jest on nigdzie zarejestrowany, nie posiada formalnych struktur. Nie jest formalnie określone, kto jakie stanowisko zajmuje, choć jest to wiadome. Grupa nieformalna może z czasem rozrosnąć się w organizację o charakterze formalnym, np. po ukształtowaniu się struktur.

Struktura formalna (grupa formalna, organizacja formalna) - organizacja utworzona z myślą o osiągnięciu konkretnego celu lub zestawu celów. Na ogół starannie zaprojektowana. Posiada ściśle określoną strukturę, uregulowane zasady (statut, regulamin), a sama organizacja jest zarejestrowana (wpisana do ewidencji).

Partnerstwo i kooperacja

Kooperacja - porozumienie pomiędzy niezależnymi podmiotami. Relacje, wspólne działania wielu podmiotów, które dążą do realizacji wspólnych celów.

Partnerstwo - szczególna forma współdziałania. Partnerstwo to współmierne relacje oparte na zaufaniu, długofalowe działania polegające na wspólnym poszukiwaniu rozwiązań oraz realizacji celów. Podmioty w ramach partnerstwa dążą do konsensusu w podejmowaniu decyzji, dzieląc się ryzykiem. Szczególnym rodzajem partnerstwa jest tzw. partnerstwo strategiczne.

Sieć, koalicja, federacja

Sieć – związek organizacji oparty na luźnych, nieformalnych zasadach, tworzony głównie w celu wymiany informacji.

Koalicja – związek organizacji, które dzielą się nie tylko informacjami, ale także własnymi środkami i zasobami. Członkostwo w koalicji jest bardziej stabilne niż w sieci.

Federacja – budowana przez organizacje tworzące wzajemne powiązania wokół konkretnego i dalekosiężnego celu, przyjmuje sformalizowaną strukturę i zasady działania zawarte w statucie oraz innych oficjalnych dokumentach.

W wymiarze praktycznym przekłada się to na przynależność i/ lub członkostwo m.in. **w komitetach, klastrach, stowarzyszeniach, związkach**. A także na współpracę i współdziałanie z w/w organizacjami, jak

i innymi podmiotami prywatnymi (fundacje, stowarzyszenia, biznes), czy publicznymi (instytucje samorządowe, instytucje państwowe).

Koła mogą współpracować w ramach sektora organizacji pozarządowych (organizacji społecznych), ale też w partnerstwach znaczenie szerszych, czyli wielosektorowych (międzysektorowych), wielobranżowych.

O potrzebie współpracy, ale przede wszystkim wyborze potencjalnych partnerów powinny decydować przede wszystkim potrzeby danego KGW.

Organizacyjne formy współpracy

Związek kół gospodyń wiejskich

Związek kół gospodyń wiejskich może być utworzony z inicjatywy co najmniej dwóch kół gospodyń wiejskich, które zadeklarują członkostwo w związku w drodze uchwały podjętej przez zebrania członków tych kół.

Szczegółowe zasady i warunki wstępowania do związku i występowania ze związku kół gospodyń wiejskich określają statuty związków kół. Statut może przewidywać dodatkowe wymogi dla członków związku. Podstawowym zadaniem związku kół gospodyń wiejskich jest zapewnienie zrzeszonym w nim kołom pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie ich działalności oraz reprezentowanie interesów kół gospodyń wiejskich w kraju i za granicą.

Związek kół gospodyń wiejskich podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Związek kół gospodyń wiejskich nabywa osobowość prawną z chwilą dokonania wpisu do rejestru.

Związek Kół Gospodyń Wiejskich „Wschodnie Mazowsze”

Pierwszy związek Pierwszy Związek Kół Gospodyń Wiejskich w regionie siedleckim.

Związek obejmuje lokalne koła działające w Kownaciskach, Żdźżaże, Rębkowie, Łąkach, Domanicach, Bejdach, Stodzewiu oraz Klimach.

Powołanie Związku Kół Gospodyń Wiejskich regionu siedleckiego to inicjatywa realizowana w ramach projektu „Ośrodek Wsparcia Organizacji Pozarządowych Subregionu Siedleckiego – VII edycja”, przez Stowarzyszenie Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku w partnerstwie z Gminą Wodynie oraz Gminą Zbuczyn. Projekt realizowany na terenie województwa mazowieckiego, w szczególności powiatów: garwolińskiego, łosickiego, mińskiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego oraz Miasta Siedlce¹⁸.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 165).

¹⁸<https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/pierwszy-zwiazek-kol-gospodyn-wiejskich-w-regionie-siedleckim>,
dostęp: 07.06.2021 r.

Związek stowarzyszeń

Związek stowarzyszeń tworzony jest przez organizacje pozarządowe (a nie osoby fizyczne). Posiada osobowość prawną. Związek stowarzyszeń mogą utworzyć co najmniej trzy stowarzyszenia. Założycielami i członkami związku stowarzyszeń mogą być także inne osoby prawne, z tym że podmioty mające cele zarobkowe mogą być tylko członkami wspierającymi (np. fundacja prowadząca działalność gospodarczą). Zatem organizacje inne niż stowarzyszenia, w tym koła gospodyń wiejskich, mogą należeć do związku stowarzyszeń, ale nie mogą samodzielnie go powołać. Do tego niezbędne są stowarzyszenia.

Uwaga:

W nazwach związku stowarzyszeń spotyka się słowa: **federacja, związek, forum, partnerstwo, wspólnota.**

Organizacje społeczne (KGW, stowarzyszenia, fundacje, lokalne grupy działania), które powstają z potrzeby członków społeczności lokalnych mają za zadanie rozwiązywanie konkretnych problemów lub zaspokajanie potrzeb ich członków. Jednakże reprezentacja kilku czy kilkunastu osób, nawet w formie umocowanej prawnie pojedynczej organizacji pozarządowej często nie jest wystarczająco silnym partnerem dla lokalnej władzy. Zamiast przychylności i współpracy napotyka wówczas na opór i niezrozumienie. Wtedy jedynym sposobem na stanie się przez organizacje pozarządowe silnym partnerem władz samorządowych jest zorganizowanie się w związek stowarzyszeń¹⁹.

Związek stowarzyszeń reprezentuje wiele podmiotów zrzeszających członków społeczności lokalnej i dzięki temu staje się reprezentantem wielu osób – członków społeczności lokalnej, mających prawo do bycia słuchanym partnerem władz lokalnych, a nie tylko biernym członkiem tej społeczności²⁰.

Misją związku stowarzyszeń/federacji może być:

- budowanie płaszczyzny współpracy organizacji zrzeszonych,
- wymiana informacji i doświadczeń organizacji zrzeszonych,
- inicjowanie wspólnych działań organizacji zrzeszonych,

¹⁹ http://www.ocwip.pl/images/files/Federacja%5B1%5D_1.doc, dostęp: 07.06.2021 r.

²⁰ Tamże.

- pełnienie roli rzecznika interesów organizacji członkowskich, podejmując działania tam, gdzie pojedyncze organizacje są za słabe, gdzie potrzeba silnego głosu wyrażenia wspólnego stanowiska²¹.

Członkostwo w federacji daje ich członkom również takie korzyści, jak np.:

- stały kontakt z organizacjami o podobnym profilu albo terenie działania, a tym samym możliwość wzajemnej pomocy przy rozwiązywaniu problemów lub podejmowania wspólnych projektów;
- poczucie siły i bezpieczeństwa, szczególnie istotne w sytuacji zagrożeń zewnętrznych i pojawiających się trudności – podmioty zrzeszone w federacji stanowią wspólnie dużo większą siłę niż pojedyncza organizacja²².

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych w Warszawie (OFOP) - zrzeszenie organizacji społecznych z całej Polski. W zrzeszonych w OFOP-ie organizacjach działa ponad 1 mln osób. Federację tworzą zarówno małe, działające lokalnie stowarzyszenia i fundacje, jak i federacje regionalne oraz organizacje ogólnopolskie: organizacje harcerskie, strażnicze, organizacje zajmujące się ekologią, zdrowiem, pomocą charytatywną, edukacją, kulturą, rozwojem lokalnym.

Federacja ma reprezentantów w różnych zespołach eksperckich i konsultacyjnych: radach, komitetach monitorujących fundusze europejskie i polityki publiczne m.in. dot. zdrowia, ekonomii społecznej czy kultury. Prowadzi działania na poziomie międzynarodowym w ramach europejskich sieci organizacji jak np. European Civic Forum²³.

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych w Toruniu – zrzeszenie organizacji z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Cele Federacji koncentrują się na rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianiu aktywnego obywatelstwa, rozwijaniu współpracy i standardów oraz umacnianiu poczucia tożsamości środowiska organizacji pozarządowych, jak też rzecznictwie interesów organizacji w sprawach wspólnych dla organizacji członkowskich²⁴.

²¹ <https://poradnik.ngo.pl/kto-i-po-co-tworzy-federacje-1538574629742>, dostęp: 07.06.2021 r.

²² Tamże.

²³ <https://ofop.eu/o-nas/>, dostęp: 07.06.2021 r.

²⁴ <https://www.federacja-ngo.pl/>, dostęp: 07.06.2021 r.

Wśród działających w Polsce federacji możemy wyróżnić kilka ich typów²⁵:

- **branżowe** – skupione wokół tego samego obszaru problemowego, np. pomocy społecznej (Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS), niepełnosprawności (sejmiki osób niepełnosprawnych), ekologii (Polska Zielona Sieć);
- **terytorialne** – skupiające organizacje z tego samego terenu (np. gminy, powiatu, województwa, kraju), np. Bytomska Rada Organizacji Pozarządowych, Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
- **jednolite** – skupiające organizacje o podobnych celach, standardach i modelach działania, np. Federacja Polskich Banków Żywności, Sieć SPLOT.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).

Komitet

Komitet to grupa osób, działająca w imieniu szerszego zespołu i powstała drogą wyboru, wyznaczenia lub też samorzutnie na rzecz rozwiązania określonego problemu, załatwienia określonej sprawy²⁶.

Komitet nie jest organizacją pozarządową, ani społeczną w rozumieniu prawa polskiego. Nie może korzystać z uprawnień przynależnych trzeciemu sektorowi, czy organizacjom społeczno – gospodarczym. Nie posiada ani zdolności sądowej, ani zdolności procesowej.

Stałe lub okolicznościowe komitety, takie jak np. społeczny komitet protestacyjny, komitet obrony lokatorów, komitet budowy - pomnika, szkoły czy innych obiektów, nie mieszczą się w kategorii organizacji społecznych, jednak odgrywają istotną rolę w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych.

KGW nie może być członkiem komitetu. Może współpracować z komitetem. Członkowie KGW mogą, jako osoby fizyczne być członkami komitetu. Formalnie nie reprezentują wówczas Koła.

W Polsce jedynym opisanym szczegółowo komitetem jest „komitet społeczny” powoływany dla potrzeb prowadzenia zbiórek publicznych.

²⁵ <https://poradnik.ngo.pl/kto-i-po-co-tworzy-federacje-1538574629742>, dostęp: 07.06.2021 r.

²⁶ <https://www.rp.pl/Fundacje-i-stowarzyszenia/309269990-Komitety-spoeczne-nie-moga-byc-strona-postepowania-administracyjnego.html>, dostęp: 07.06.2021 r.

Komitet taki powołują aktem założycielskim co najmniej 3 osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych oraz niekarane za popełnienie przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwo skarbowe.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych (t.j. Dz.U.2020.1672).

Klaster

Klaster to grupa przedsiębiorstw lub instytucji i organizacji powiązanych ze sobą profilem działalności, skupionych na danym obszarze geograficznym.

Klaster to związek powiązanych przedsiębiorstw, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek usługowych, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji, konkurujących między sobą, ale także współpracujących²⁷.

Klaster jest kooperacją wielu jednostek działających w celu wzmocnienia sieci relacji o charakterze formalnym i nieformalnym. Może skupiać podmioty z trzech sektorów: publicznego, biznesu i organizacji pozarządowych lub jednego z nich.

Specyfika klastrów zakłada bowiem, że podmioty w jego ramach działają „razem i osobno”. Z jednej więc strony, każdy z nich działa na swój własny rachunek. Z drugiej zaś, mają one wszystkie okazje, by ze sobą kooperować i pewne działania podejmować wspólnie. Sytuacja ta wytwarza atmosferę „nieinwazyjnego zapoznania się”²⁸.

Zazwyczaj klaster ma charakter innowacyjny, naukowo-badawczy. Obecność w klastrze daje jego członkom szereg korzyści i pozwala wzmocnić ich przewagę konkurencyjną²⁹. Klaster zapewnia uczestnikom współpracy rozwój, umożliwia maksymalizację działań w wybranych obszarach.

Jednym z bardziej znanych klastrów jest Dolina Krzemowa (Silicon Valley) w Kalifornii, w Stanach Zjednoczonych. W jej obrębie znajdują się takie firmy jak Apple, Adobe System, eBay, Facebook, Google i wiele innych. To od wielu lat chyba najbardziej znany klaster technologiczny³⁰.

²⁷ <http://www.agroklaster.pl/>, dostęp: 07.06.2021 r.

²⁸ http://www.wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2014/07/RAPORT_ANALIZA_Klaster-jako-spos%C3%B3b-organizacji-podnosz%C4%85cy-konkurencyjnosc-PES-1.pdf, dostęp: 07.06.2021 r.

²⁹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Klaster>, dostęp: 07.06.2021 r.

³⁰ https://www.praca.pl/poradniki/rynek-pracy/klaster-co-to-jest_pr-4301.html, dostęp: 07.06.2021 r.

Ze względu na liczne możliwości grupowania się przedsiębiorstw klastry w Polsce i na świecie można dzielić według różnych kryteriów.

W Polsce przede wszystkim charakterystyczne wydaje się sortowanie według branży np.: klaster spożywczy (Spizarnia Kujawsko-Pomorska Klaster Spółdzielczy w Przysieku), agro - klaster (Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju w Bydgoszczy).

Spizarnia Kujawsko-Pomorska Klaster Spółdzielczy w Przysieku

Klaster pod nazwą „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” powstał z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego i przy wsparciu Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Misją klastra jest promocja markowej żywności tradycyjnej, regionalnej oraz ekologicznej będącej wizytówką województwa kujawsko-pomorskiego.

Klaster tworzą firmy z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, sektora hotelarsko-gastronomicznego oraz instytucji otoczenia biznesu³¹.

Ponadto funkcjonują inicjatywy klastrowe ściśle powiązane z rozwojem ekonomii i przedsiębiorczości społecznej (np. Klaster Innowacji Społecznych w Gliwicach, ESKLASTER - Klaster Ekonomii Społecznej w Zabrze).

Klaster Innowacji Społecznych w Gliwicach to konsorcjum śląskich organizacji i przedsiębiorstw społecznych.

Klaster realizuje projekty społeczne, a także z sukcesami prowadzi przedsiębiorstwa społeczne: restaurację oraz palarnię kawy. Działają one na wolnym rynku, jednocześnie będąc miejscem reintegracji osób niepełnosprawnych intelektualnie. Klaster jest certyfikowanym ośrodkiem wsparcia ekonomii społecznej, działa na rzecz ekonomizacji i rozwoju strategicznego PES w województwie śląskim³².

Klastry przyjmują różne formuły prawne. Mogą one funkcjonować, jako organizacja pozarządowa (stowarzyszenie lub fundacja), spółka z o.o. albo otwarte zrzeszenie funkcjonujące na podstawie

³¹ <https://spizarniakujawskopomorska.pl/o-klastrze/>, dostęp: 07.06.2021 r.

³² <https://klaster.org.pl/klaster>, dostęp: 07.06.2021 r.

porozumienia. Pewnym problemem dotyczącym rozwoju klastrów w Polsce jest natomiast zapis, uniemożliwiający tworzenie klastrów na zasadzie umów cywilno-prawnych np. przez podpisanie porozumienia przez członków założycieli klastra. W Polsce klastry muszą być w praktyce reprezentowane przez instytucję non-profit. Najczęstszymi koordynatorami klastrów są stowarzyszenia, instytucje otoczenia biznesu (IOB) czy uczelnie wyższe³³.

³³http://www.wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2014/07/RAPORT_ANALIZA_Klaster-jako-spos%C3%B3b-organizacji-podnosz%C4%85cy-konkurencyjnosc-PES-1.pdf, dostęp: 07.06.2021 r.

Źródła

1. <http://meakultura.pl/arttykul/wspolpraca-organizacji-pozarzadowych-z-otoczeniem-1909>, dostęp: 07.06.2021 r.
2. <http://progressus.info/o-projekcie/articles/czym-jest-klaster-spoeczny.html>, dostęp: 07.06.2021 r.
3. <http://www.agroklaster.pl/>, dostęp: 07.06.2021 r.
4. http://www.ocwip.pl/images/files/Federacja%5B1%5D_1.doc, dostęp: 07.06.2021 r.
5. http://www.wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2014/07/RAPORT_ANALIZA_Klaster-jako-spos%C3%B3b-organizacji-podnosz%C4%85cy-konkurencyjnosc-PES-1.pdf, dostęp: 07.06.2021 r.
6. <https://businessinsider.com.pl/poradnik-finansowy/partner-strategiczny-kto-to-jest/399lhbc>
7. <https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/w-kgw-dzialanie-wyzwanie>, dostęp: 07.06.2021 r.
8. <https://ipe.up.krakow.pl/kola-gospodyn-wiejskich-dr-hab-grzegorz-krawiec-prof-up/>, dostęp: 07.06.2021 r.
9. <https://isp.uj.edu.pl/documents/2103800/7252370/Zarz%C4%85dzanie+organizacjami+pozarz%C4%85dowymi/6b3a837e-fa19-49a5-840e-bc7e8d23b317>, dostęp: 07.06.2021 r.
10. <https://klaster.org.pl/klaster>, dostęp: 07.06.2021 r.
11. https://nck.pl/upload/attachments/318480/KGW_nie_tylko_od_kuchni_raport.pdf, s. 22, dostęp: 07.06.2021 r.
12. <https://ofop.eu/o-nas/>, dostęp: 07.06.2021 r.
13. https://pl.wikipedia.org/wiki/Analiza_partner%C3%B3w, dostęp: 07.06.2021 r.
14. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Klaster>, dostęp: 07.06.2021 r.
15. <https://poradnik.ngo.pl/kto-i-po-co-tworzy-federacje-1538574629742>, dostęp: 07.06.2021 r.
16. https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/156988/basaj_kozuch_wspoldzialanie_organizacji_pozarzadowych_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y, dostęp: 07.06.2021 r.
17. <https://spizarniakujawskopomorska.pl/o-klastrze/>, dostęp: 07.06.2021 r.
18. https://www.academia.edu/33778444/KLASTRY_EKONOMII_SPO%C5%81ECZNEJ_W_POLSCE
https://przedsiębiorstwospoleczne.pl/forma-prawna-przedsiębiorstwa-spoecznego-co-wybrac/#Spoldzielnia_socjalna, dostęp: 07.06.2021 r.
19. <https://www.arimr.gov.pl/krajowy-rejestr-kol-gospodyn-wiejskich/wpis-do-krajowego-rejestru-kol-gospodyn-wiejskich-zwiazkow-kol-gospodyn-wiejskich.html>, dostęp: 07.06.2021 r.
20. <https://www.federacja-ngo.pl/>, dostęp: 07.06.2021 r.

21. <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/pierwszy-zwiazek-kol-gospodyn-wiejskich-w-regionie-siedleckim>, dostęp: 07.06.2021 r.
22. https://www.praca.pl/poradniki/rynek-pracy/klaster-co-to-jest_pr-4301.html,dostęp: 07.06.2021 r.
23. <https://www.prawo.pl/samorzad/kolo-gospodyn-wiejskich-ma-status-organizacji-pozarzadowej-i,498117.html>, dostęp: 07.06.2021 r.
24. <https://www.rp.pl/Fundacje-i-stowarzyszenia/309269990-Komitety-spoeczne-nie-moga-byc-strona-postepowania-administracyjnego.html>, dostęp: 07.06.2021 r.